

TORNEDALSRÅDET
TORNIONLAAKSON
NEUVOSTO NOR SWE FIN

VUOSIKERTOMUS 2022

Pohjoismainen
yhteistyö

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINTAKERTOMUS	3
Tornionlaakson neuvoston puheenjohtajan tervehdys	3
Hallituksen puheenjohtajan tervehdys	4
Toiminnanjohtajan tervehdys	5
Tornionlaakson neuvoston tehtävä, visio ja tavoitteet	6
Tornionlaakson neuvoston organisaatio ja jäsenet	7
Tornionlaakson neuvoston perustoiminta	12
Tornionlaakson neuvoston hanketoiminta	17
TALOUS	22
Tuloslaskelma	22
Tase	23
Kirjanpitoperiaatteet ja tilinpäätöskommentit	24
Allekirjoitukset	27

Tornionlaakson neuvoston hallitus ja toiminnanjohtaja, yhdistysnumero 222000-0786 Haaparanta, luovuttavat seuraavan vuosikertomuksen vuodelle 2022.

Vuosikertomus on laadittu Ruotsin kruunuissa, SEK. Jos muuta ei mainita, tilitetään kaikki summat kruunuissa (kr). Tiedot sulkeissa koskevat edellistä vuotta.

TOIMINTAKERTOMUS 2022

TORNIOLAAKSON NEUVOSTON PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Vuoden 2022 toiminta on saatu päätökseen ja pandemiavuosien jälkeen meillä on taas ollut mahdollisuus tavata enemmän fyysisesti, mikä on ilahduttavaa, koska siten syntyy hyviä keskusteluja sekä kohtaamisia ja kanssakäymisestä tulee antoisampaa.

Tornionlaakson tehtävänä ja visiona on olla jäsenkuntiansa arvostama yhteistyötoimija ja edunvalvoja, rajanyliseen yhteistyö- ja edunvalvontaorganisaatio, jonka jäsenkunnat ovat Suomesta, Ruotsista ja Norjasta. Tornionlaakson neuvosto toimii myös Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminnan jatkeena alueella.

Rajanyliseen yhteistyöhön kuuluu muun muassa infrastruktuurin kehittäminen infrastruktuuryöryhmän kautta.

Yhteistyön edistäminen yritysten ja matkailuelinkeinon sekä kulttuurin välillä on tärkeää. Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä tekee tätä työtä eri hankkeiden kautta.

Pilottialue Tornionlaakso edistää koulutusyhteistyötä ja hankkeessa tehdään työtä koulutusasioiden, elinkeinoelämän, viranomaisyhteistyön kuten työmarkkinoihin liittyvien kysymysten, hyväksi. Tornionlaakson neuvoston perustamisen 1987 jälkeen on rakennettu hyvä toimintamalli, jonka kautta jäsenkunnat saavat enemmän hyötyä toiminnasta, mikä on lisännyt osallisuutta ja ymmärrystä alueesta.

Haluan erityisesti mainita Tornionlaakson neuvoston järjestämän Raja-alueiden foorumin Kilpisjärvellä syyskuussa. Tilaisuus oli erittäin onnistunut ja osallistujia oli yhteensä 70 Pohjoismaiden eri organisaatioista. Tieto lisää ymmärrystä ja vähentää väärinkäsityksiä.

Lopuksi muutama sama Leader-organisaatioista molemmin puolin Tornionjokea. Organisaatiot ovat saaneet uutta rahaa, ja Tornionlaakson neuvoston kannattaa löytää yhteistyöhankkeita toiminta-alueemme kehittämiseksi. Myös Interreg Auroraa on hyödynnettävä tuleviin hankkeisiin laaja-alaisen kehityksen ja vetovoimaisuuden aikaansaamiseksi kaikkien alueella asuvien parhaaksi.

Kiitos kuluneesta vuodesta – hyvää tulevaa toimintavuotta odottaen!

Övertorneå 8. maaliskuuta 2023

Roland Kemppainen
Tornionlaakson neuvoston puheenjohtaja

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Tornionlaakson neuvoston strategiseen toimintasuunnitelmaan vuosille 2022–2023 on kirjattu, että kyseisen organisaation tehtävä tulee olla jäsenkuntiansa arvostama yhteistyön tekijä ja edunvalvoja. Toiminnan tavoitteiksi ja kehittämisen painopisteiksi on asetettu alueen infrastruktuurin kehittäminen, yritys- ja matkailuyhteistyön tukeminen, kulttuurin vahvistaminen sekä rajattoman koulutusyhteistyön tukeminen ja kehittäminen. Keskeinen tulevaisuuden tavoite on muodostaa Tornionlaaksosta Euroopan integroitunein rajavyöhyke, jossa kolmen eri maan asukkaiden tulee voida elää, opiskella, tehdä töitä ja yrittää turvallisessa ja puhtaassa ympäristössä rajat ylittäen, niin kuin valtakunnanrajoja ei olisi.

Tavoite on erittäin kunnianhimoinen, mutta erittäin kannatettava. Päättynyt vuosi 2022 osoitti meille yhteistyön tarpeellisuuden ei pelkästään elinvoimaisuuden vaan myös turvallisuuden näkökulmasta. Helmikuussa tapahtunut Venäjän hyökkäys Ukrainaan antoi meille muistutuksen siitä, että historia voi todella toistaa itseään myös järjettömyyksissä. Turvallisenkin tuntuinen ja tuttu rajanaapuri voi keskinäisen kilpailun ja vallanhimon seurauksena osoittautua arvaamattomaksi. On enemmän kuin todennäköistä, että meillä ei Tornionlaaksossa tuollaista vaaraa ole, mutta tuoreessa muistissa meillä on koronapandemian mukanaan tuomat rajoitteet tänne meidän rauhallisille rajoillemme. Ukrainan sodan lailla kukaan ei olisi voinut uskoa sellaisen tapahtuvan vielä tänä päivänä. Rauha ja rajaton kanssakäyminen eivät olekaan enää itsestäänselvyksiä. Se on hyvä pitää mielessä.

Tornionlaakson neuvosto on koko toimintansa ajan edennyt pienin askelin kohti tuota alkuosaan kirjattua tavoitetta. Koronapandemian aikana sen rooli korostui entisestään, ja se sai ansaitusti voimakkaammin rajaseutujen asukkaiden ajatuksia ja tunteja esille myös valtakuntien asioista päättävien suuntaan. Vaikka pandemia onneksi näyttää nyt väistyvän, ei alueen edunvalvontaa ja Tornionlaakson tunnettuuden kasvattamista tule jättää pelkästään historian varaan. Tornionlaakson neuvoston hallitus on tämän asian tiedostanut, ja yhdessä sen päätöksien ja aktiivisen toiminnanjohtajan ansiosta on päättäneen vuoden aikana saatu aikaan useita aktiviteetteja, joilla on suoritettu sekä edunvalvontaa että kasvatettu tunnettuutta.

Yksi merkittävimmistä panostuksista oli osallistuminen heinäkuussa 2022 järjestettyyn SuomiAreenaan Porissa. Kyseisen viikon aikana Tornionlaakson neuvosto mahdollisti osastollaan alueen kunnille, koulutusorganisaatioille sekä elinkeinoelämän edustajille mahdollisuuden esittäytyä ja markkinoida aluetta ja organisaatiotaan. Suhteellisen korkeista kustannuksista huolimatta kannattaa ehdottomasti pohtia vastaavanlaista aktiviteettia myös jatkossa. Konkreettisena kehitystavoitteena tulisi kuitenkin olla se, että meillä todella olisi osastollamme edustus kaikista kolmesta maasta ja mahdollisimman monesta kunnasta. Sillä tavoin meillä olisi paremmin mahdollisuus tuoda esille Tornionlaakson alueen erityisyys ja kolmen maan mahdollisuudet työskentelyyn, opiskeluun ja yleensä asumiseen täällä.

Yleisen toiminnan osalta yksi merkittävimmistä päätöksistä oli esitys neuvoston kokousmäärän kasvattamisesta. Toive tähän tuli neuvoston jäsenistöltä, mikä on mielestäni vahva signaali siitä, että rajayhteistyö kiinnostaa ja sen kehittämiseen halutaan osallistua. Tähän hiileen kannattaa puhaltaa myös jatkossa, ja pitää huoli, että kehittämisen liekki palaa tasaisesti koko Tornionlaakson neuvoston 14 kunnan alueella. Vaikka kunnat ovat kooltaan erilaisia ja myös toimintaympäristö poikkeaa toisistaan, niin jokaista niitä tarvitaan yhtenäiseen Tornionlaaksoon ja sen edunvalvontaan.

Hallituksen puheenjohtajan roolissa haluan kiittää toiminnanjohtaja Tuulaa, neuvoston hallituksen jäseniä sekä koko neuvostoa työteliäästä, mutta antoisasta vuodesta. Toivotaan yhdessä, että rauha voitaisi järjettömyyden, ja me yhdessä entistä tiiviimmässä yhteistoiminnassa voisimme jatkaa tämän hienon ja erityislaatuisen alueen kehittämistyötä.

Pello 7. maaliskuuta 2023

Eero Ylitalo
Hallituksen puheenjohtaja

TOIMINNANJOHTAJAN TERVEHDYS

Toimintavuoden 2022 aikana on pohjoinen toimintaympäristömme kokenut suuremman muutoksen kuin mitä vielä koronapandemian kourissa alkuvuodesta olisimme osanneet odottaa. Juuri kun luulimme olevamme palamaassa kohti normaalia, muuttui Euroopan ja koko maailman turvallisuustilanne Venäjän hyökättyä Ukrainaan 24. helmikuuta. Yhteistyö ja hankkeet Venäjän kanssa on keskeytetty, ja sen sijaan katseet ovat kääntyneet kohti Suomen, Ruotsin ja Norjan välistä yhteistyötä. Muuttunut maailmatilanne on entistä selkeämmin osoittanut rajat ylittävän yhteistyön tärkeyden, Suomi ja Ruotsi ovat keskellä Nato -hakemusprosessia Norjan jo ollessa jäsen. Tornionlaakson neuvoston rooli näiden kolmen maan raja-alueen keskiössä on merkityksellinen erityisesti huoltovarmuuden kannalta. Infrastrukturi ja huoltovarmuus ovatkin nousseet puheenaiheiksi kaikissa kolmessa maassa. Tornionlaakson neuvoston rooli alueen edunvalvojana on tärkeä, olemme konkreettinen linkki Ruotsin, Suomen ja Norjan välillä, ja tätä roolia meidän tulee entisestään kasvattaa.

Vuosi 2022 on kaikista mullistuksista huolimatta ollut Tornionlaakson neuvoston kannalta merkityksellinen. Voimme olla tyytyväisiä moniin asioihin, joita olemme yhdessä saaneet aikaan, mutta kuitenkin tietoisina siitä, että entistä isompi rooli merkitsee myös jatkossa enemmän vastuuta ja työtä. Olemme kuluneen vuoden aikana olleet mukana Pohjoismaiden ministerineuvoston rajakomiteoiden työtä koskevassa selvityksessä, jonka tarkoituksena on uudistaa rajakomiteoiden sopimus- ja rahoitusmallia. Uudistukset voidaan nähdä uhkana, mutta ne voivat myös tuoda mukanaan uusia mahdollisuuksia kasvattaa ja kehittää toimintaa. Tornionlaakson neuvoston hallitus ja neuvosto ovatkin vahvasti ilmaisseet, että neuvoston toimintaa tulee jatkossa laajentaa nimenomaan oman rajat ylittävän hanketoiminnan keinoin. Tämä sama ajatus entistä aktiivisemmin ulkopuolista rahoitusta hakevista rajakomiteoista on myös Pohjoismaiden ministerineuvostolla, selvityksen tehneellä konsulttitoimistolla sekä Pohjoismaiden neuvoston virkamieskomitealla. Mahdolliset uudistukset tuleekin nähdä mahdollisuuksina, luottaen omaan toimintaamme sekä roolimme koko Tornionlaakson neuvoston alueen kehittäjänä. Mutta unohtamatta hyvää yhteistyötä muiden meidän alueen toimijoiden, eli Pohjoiskalotin neuvoston, Perämerenkaari yhdistyksen, Barentsin Euro-Arktisen neuvoston ja Tornionlaakson neuvoston kesken.

Kaiken lähtökohtana on tavoitteellinen toiminta, tulosten arviointi sekä jatkuva toiminnan kehittäminen. Yksi merkittävä tulos ovat Tornionlaakson neuvoston uudet kotisivut <https://tornedalen.org/> jotka valmistuivat kesäkuun lopulla. Kotisivujen tehtävä on välittää tietoa ainutlaatuisesta Tornionlaaksosta, neuvoston tehtävistä sekä saavutetuista tuloksista. Myös tiedottamiseen on panostettu ja olemme ottaneet käyttöön järjestelmän, jonka avulla tiedottaminen, edunvalvonta ja vaikuttamistyö saadaan tehokkaammaksi. Mutta myös tällä saralla riittää edelleen paljon kehitettävää. Toimintavuoden 2022 yksittäisiä kohokohtia olivat ehdottomasti osallistuminen Suomen suurimpaan yhteiskunnalliseen tapahtumaan SuomiAreenaan, Raja-alueen foorumin järjestäminen Kilpisjärvellä sekä tietysti kanslian henkilökunnan lisäys palkkaamalla kaksi määräaikaista työntekijää. Projektipäällikkö Pia Suonvierin ja kulttuurikoordinaattori Johanna Collenin työpanos toimintavuoden tapahtumien toteuttamisessa on ollut keskeinen, voimmekin todeta, että panostus henkilökunnan kasvattamiseen on ollut tuloksekasta.

Mutta kaikista tärkeintä on kuitenkin meidän yhteinen halumme tehdä töitä koko Tornionlaakson neuvoston alueen eteen. Kiitän Tornionlaakson neuvostoa ja hallitusta aktiivisesta osallistumisesta kokouksiin ja edunvalvontatilaisuuksiin, sekä luottamuksesta, jonka olette minulle työssäni osoittaneet.

Katso Pohjoiseen – Tule Tornionlaaksoon, oli viestimme SuomiAreenalla ja se tulee olemaan viestimme myös jatkossa. Jatketaan työtämme niin edunvalvonnan merkeissä kuin konkreettisesti jäsenkunnissa.

Tornio 3. helmikuuta 2023

Tuula Ajanki
Toiminnanjohtaja

TORNIOLAAKSON NEUVOSTON TEHTÄVÄ, VISIO JA TAVOITTEET

Tehtävä

Tornionlaakson neuvosto on

- jäsenkuntiansa arvostama yhteistyön tekijä ja edunvalvoja
- rajat ylittävä yhteistyö- ja edunvalvontaorganisaatio, jonka jäseniä ovat pohjoiset rajakunnat Suomesta, Ruotsista ja Norjasta
- yksi Pohjoismaiden ministerineuvoston virallisista rajakomiteoista.

Tornionlaakson neuvoston strategia ohjaa toimintaa yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston tavoitteiden kanssa. Neuvosto saa taloudellista tukea raja-alueelliseen yhteistyöhön samaan tapaan kuin muutkin pohjoismaiset raja-alueet.

Visio

Tornionlaakso on Euroopan integroitunein rajavyöhyke. Tornionlaaksossa asukkaiden tulee voida elää, opiskella, tehdä töitä ja yrittää turvallisessa ja puhtaassa ympäristössä rajat ylittäen, niin kuin valtakunnanrajoja ei olisi.

Rajat ylittävän yhteistyön tavoitteet ja toimintatapa

Infrastruktuurin kehittäminen

- Infrastruktuurityöryhmä

Yritys- ja matkailuyhteistyön tukeminen

- Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä sekä hanketoiminta

Kulttuurin vahvistaminen

- Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä sekä hanketoiminta

Koulutusyhteistyön tukeminen

- Pilottialue Tornionlaakso, sisältää koulutuksen lisäksi elinkeinoelämän, viranomaisyhteistyön kuten työmarkkinatoimenpiteet ja poliisiyhteistyön.

- TORNIOLAAKSON ELINVOIMAN VAHVISTAMINEN

Painopisteet

Vuoden 2022 aikana toiminnan painopisteenä jatkui työ Pilottialue Tornionlaakson ja alueen edunvalvonnan parissa. Toisena isona panostuksena on ollut rajat ylittävän yhteistyön palauttaminen oman kulttuuriin ja nuoriin keskittyvän hankkeen keinoin.

Edunvalvonnan tavoitteena on ollut saada päättäjät ymmärtämään ja näkemään Tornionlaakson erityispiirteet eli yhteisen valtakunnan rajat ylittävän liiketoiminta- ja työmarkkina-alueen. Ruotsin, Suomen ja Norjan rajakuntien asukkaiden ja yritysten työmarkkina- ja liiketoiminta-alueen tulee olla kokonainen ympyrä, ei puolikas kuten se ikävä kyllä maiden omien lainsäädäntöjen vuoksi tällä hetkellä useissa tapauksissa on. Pilottialue Tornionlaakso on konkreettinen tapa edetä kohti Tornionlaakson neuvoston visiota Euroopan integroituneimmasta rajavyöhykkeestä.

Toimintavuonna 2022 panostettiin myös kulttuuri- ja matkailuyhteistyön kehittämiseen. Tornionlaakson neuvosto sai Ruotsin Leader Tornedalenilta 100 % rahoituksen rajat ylittävälle kulttuurihankkeelle, "Kulttuuri ja perinteet, jotka yhdistävät kolme maata".

TORNIONLAAKSON NEUVOSTON ORGANISAATIO JA JÄSENET

Organisaatio koostuu neuvostosta, hallituksesta, kansliasta sekä hallituksen asettamista rajanylisistä työryhmistä. Vuonna 2022 toiminnanjohtaja Tuula Ajangin lisäksi Tornionlaakson neuvosto on pystynyt kasvattamaan henkilöstöä palkkaamalla kaksi määräaikaista työntekijää, toisen hanke- ja toisen omarahoituksella.

Jäsenkunnat

Tornionlaakson neuvosto muodostui vuonna 2022 14 jäsenkunnasta, kolmesta maasta:

Suomesta Tornio, Ylitornio, Pello, Kolari, Muonio ja Enontekiö
Ruotsista Haaparanta, Övertorneå, Pajala ja Kiiruna (itäinen osa)
Norjasta Omasvuono (Storfjord), Kaivuono (Kåfjord), Raisi (Nordreisa) ja Yykeä (Lyngen).

Asukasluku Tornionlaakson neuvoston jäsenkuntien asukasluku 1.1.2022 on 70 124 (huom. Kiirunan kunnasta mukana ovat itäiset osat, Vittangin ja Karesuandon seurakunnat).

Tornionlaakson neuvosto

Jäsenkunnat valitsevat edustajat ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä yhden kuntavaalikauden ajaksi kerrallaan. Puheenjohtaja sekä kaksi varapuheenjohtajaa valitaan vuosittain. Toimivuoden puheenjohtajana on toiminut Roland Kemppainen Övertorneåltä ja varapuheenjohtajina Sari Juntura Tornioista, Geir Varvik Omasvuonon sekä Terje Olsen Raisin kunnasta.

Kevätkokous, Olos

Neuvoston ensimmäinen kevätkokous pidettiin 30. maaliskuuta Oloksella Muoniossa. Kokous oli ensimmäinen fyysinen kokous koronapandemian jälkeen, mutta myös etäosallistuminen oli mahdollista. Kevätkokoukseen osallistui 18 (33) neuvoston jäsentä ja 4 hallituksen jäsentä sekä varajäsentä. Jari Vilén Barentsin Euro-Arktisesta neuvostosta osallistui kokoukseen etänä ja nosti esiin laajemman yhteistyön tarpeen Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Myös Barentsin neuvoston toiminta on siirtynyt täysin Suomi-Ruotsi-Norja yhteistyöhön. Päivää ennen kevätkokousta Oloksella pidettiin myös hallituksen kokous, ja 29. maaliskuuta järjestetty yhteinen illallinen oli lähtölaukaus uudelle tiiviimmälle yhteistyölle neuvoston ja hallituksen kesken.

Vuosikokous, Pajala

Tornionlaakson neuvoston vuosikokous pidettiin 9. kesäkuuta hybriditapahtumana, eli osallistuminen oli mahdollista paikan päällä Pajalassa sekä etäyhteydellä. Vuosikokoukseen osallistui 17 (33) neuvoston jäsentä ja 5 hallituksen jäsentä sekä varajäsentä. Vuosikokouksen yhteydessä 9. kesäkuuta järjestettiin Tulevaisuusfoorumi yhteistyössä Ruotsi-Suomi-Norja Rajaneuvonnan kanssa. Tulevaisuusfoorumin ohjelma rakentui huomioiden kaikki kolme maata, ja palaute seminaarista oli erittäin positiivinen.

Ruotsin kuntavaalit ja Raja-alueiden foorumi, Kilpisjärvi

Ruotsin kunta- ja aluevaalit pidettiin 11. syyskuuta. Koska Tornionlaakson neuvosto järjesti ensimmäistä kertaa yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa Raja-alueiden foorumin, päätettiin varsinainen syyskokous perua ja sen sijaan kutsuttiin Raja-alueiden foorumiin Kilpisjärvelle sekä neuvoston ja hallituksen jäsenet. Foorumiin osallistui 10 (33) neuvoston jäsentä sekä 10 (15) hallituksen jäsentä.

Tornionlaakson neuvoston edustajat

Osallistuminen kokouksiin ja raja-alueen foorumiin sulkeissa.

RUOTSI	Varsinainen		Varajäsen	
Haaparanta	Johannessen Inga-Lisa		Haara Marlène	(1)
	Kerttu Perarne	(2)	Olsson Niklas	
Övertorneå	Wikberg Lars-Erik	(1)		
	Mörtberg Tomas	(3)	Vedestig Tomas	
	Omark Knut	(1)	Wälivaara Anders	
Pajala	Kemppainen Roland	(3)	Savilahti-Häggbo Inga	
	Hammarstöm Ulrica	(1)	Johdet Åke	
	Ericsson Peter	(1)	Lundholm Irene	
Kiiruna	Sköld Anita	(1)	Jonsson Linda	(1)
	Niva Mirja	(3)	Alatalo Sven-Ove	
	Thylin Ruth		Niva Bengt	(2)
	Haara Hugo		Stridsman Sten	
NORJA	Varsinainen		Varajäsen	
Omasvuono	Kultima Tuula		Nilsen Anne-Marie	
	Geir Eriksen	(1)	Viik Inga Piritä	(1)
Kaivuono	Mo Lisa Katrine		Pedersen Stian	
	Eriksen Einar		Steinlien Even	
Raisi	Olsen Terje	(2)	Hestdal Sigrun	
	Dyrstal Ragnhild		Rundhaug Fred Erlend	
Yykeä	Johnsen Håvard Dan	(1)		
	Samuelsen Einar Nils	(3)		
SUOMI	Varsinainen		Varajäsen	
Tornio	Juntura Sari	(3)	Päivi Pukero	
	Ponkala Markku	(2)	Katajamaa Markku	
	Kankaanranta Martti	(1)	Peurasaari Piritta	
Ylitornio	Lauri-Oja Tanja	(1)	Knuuti Tommi	
	Ollikkala Jouni	(2)	Sandqvist Tuomas	
Pello	Niva Teuvo	(2)	Aska Kalervo	
	Risku Tapani	(2)	Kauppi Katja	
Kolari	Koivumaa Johanna	(1)	Lipponen Mikko	(1)
	Lakso Risto	(1)	Mäkinen Aimo	
Muonio	Niemelä Juha	(1)	Pöyhtäri-Trøen Priitta	
	Mikkola Johanna		Jauhojärvi Aki	
Enontekiö	Laakkonen Janne		Palojärvi Leena	(1)
	Labba Virpi	(1)	Keskitalo Kalevi	

Tornionlaakson neuvoston hallitus

Hallituksen tehtävänä on toimia Tornionlaakson neuvoston strategian puitteissa tehtävän yhteistyön aktiivisena ja edistävänä voimana, vastata vuotuisesta toiminnasta ja sen seurannasta, sekä tarvittaessa työryhmien asettamisesta. Hallitus on myös vastuussa taloudellisista kysymyksistä ja tiedottamisesta kunnille ja muille toiminnan piiriin lukeutuville. Neuvosto nimittää hallituksen, johon kuuluu yksi jäsen jokaisesta jäsenkunnasta. Hallituksen jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Vuosikokouksessa 2021 hallituksen puheenjohtajaksi kaksivuotiskaudelle valittiin Eero Ylitalo Pellosta ja varapuheenjohtajaksi Bernt Eirik Isaksen Lyngstad Kåfjordista.

Tornionlaakson neuvoston hallituksella oli neljä kokousta vuonna 2022; 26. tammikuuta, 29. maaliskuuta, 4. toukokuuta ja 23. marraskuuta. Kaikki kokoukset pidettiin koronapandemian

vuoksi etäyhteydellä. Hallituksen kokous syyskuussa peruttiin ja sen sijaan hallituksen jäsenet kutsuttiin Raja-alueen foorumiin Kilpisjärvelle. Osallistuminen kokouksiin ja Raja-alueen foorumiin sulkeissa.

RUOTSI	Varsinainen		Varajäsen	
Haaparanta	Tornberg Sven	(3)	Westman Bengt	(3)
Övertorneå	Mörtberg Tomas	(5)	Grape Robert	
Pajala	Gramner Leif / Ericsson Peter	(1)	Hammarstöm Ulrica	(2)
Kiiruna	Selberg Gunnar		Esberg Arne	(2)
NORJA	Varsinainen		Varajäsen	
Omasvuono	Geir Varvik	(4)	Heiskel Inger	
Kaivuono	Lyngstad Isaksen Eirik Bernt	(3)	Pedersen Margrethe Britt	
Raisi	Nyvoll Hilde	(3)	Skjønsfjell Karl-Gunnar	
Yykeä	Johnsen Håvard Dan	(1)	Samuelson Einar Nils	(1)
SUOMI	Varsinainen		Varajäsen	
Tornio	Kangastalo Sampo	(5)	Rainio Olli	
Ylitornio	Pihlajamäki Maija	(4)	Ollikkala Jouni	
Pello	Ylitalo Eero	(5)	Laitamaa Kaisu	
Kolari	Haapala Hannu	(4)	Möykkynen Nina-Maria	
Muonio	Enbuska-Mäki Laura / Rantakokko Katri	(2)	Pinola Matti	
Enontekiö	Rantapelkonen Jari / Mikkola Samuli	(2)	Palojärvi Leena	

Kempainen Roland, Tornionlaakson neuvoston puheenjohtaja (5)

Kanslia

Toiminnanjohtaja Tuula Ajanki vastaa neuvoston toiminnan toteuttamisesta strategian ja taloussuunnitelman toimenpiteiden mukaisesti, raportoiden hallitukselle säännöllisesti. Talouspalvelut on ulkoistettu, syksyn aikana on otettu käyttöön sähköinen laskujen käsittelyjärjestelmä, joka nopeuttaa kanslian työtä. Kanslia valmistelee hallituksen ja neuvoston kokoukset, toteuttaa niiden päätökset sekä vastaa kontakteista viranomaisiin, instituutioihin sekä yhteistyökumppaneihin. Kanslian tehtävänä on Tornionlaakson neuvoston jäsenkuntien välisessä hankeyhteistyössä tiedottaminen ja aloitteiden tekeminen sekä rajakuntien välisen yhteistyön kasvun ja kehityksen edistäminen.

Vuonna 2022 neuvosto on palkannut kaksi määräaikaista työntekijää, 70 % sopimuksella työskentelevän projektipäällikön, Pia Suonvierin sekä kokoaikaisen kulttuurikoordinaattori Johanna Collenin. Projektipäällikön ja kulttuurikoordinaattorin työsuhteet liittyvät käynnissä olevaan Leader-hankkeeseen. Projektipäällikön työpiste on samassa toimistossa toiminnanjohtajan kanssa Haaparannalla ja kulttuurikoordinaattorin toimisto sijaitsee Pajalan kunnassa.

Työryhmät Infrastruktuurityöryhmä

Infrastruktuurin kehittämisessä toiminnanjohtajan tukena toimii infrastruktuurityöryhmä, jossa jäseniä on jokaisesta kolmesta maasta. Työryhmän merkitys on toimintavuoden aikana korostunut, jäsenistä Sampo Kangastalo, Roland Kempainen, Hannu Haapala ja Erik Mella osallistuivat "Arctic Infrastructure Conference" tapahtumaan Kiirunassa 31. toukokuuta – 1. kesäkuuta. Jäsenet olivat mukana kahdessa paneelikeskustelussa sekä esittelivät Tornionlaakson tavoitteita koskien infrastruktuuria ja edunvalvontaa. Roland Kempainen ja Tuula Ajanki osallistuivat Logistikdag Norr päivään Luulajassa 9. marraskuuta. Työryhmä on vuonna 2022 pitänyt kaksi etäkokousta, 15. helmikuuta ja 19. toukokuuta sekä yhden sähköpostikokouksen. Osallistuminen kokouksiin sulkeissa.

Infrastruktuurityöryhmän jäsenet

Ruotsi	Haaparanta	Wigren Göran	(2)
	Övertorneå	Kemppainen Roland	(3)
	Pajala	Mella Erik	(3)
Norja	Omasvuono	Varvik Geir	
	Kaivuono	Lyngstad Isaksen Eirik Bernt	(2)
	Yykeä	Samuelson Einar Nils	(1)
Suomi	Tornio	Kangastalo Sampo	(3)
	Kolari	Haapala Hannu	(1)
	Enontekiö	Alatörmänen Seppo / Mikkola Samuli	

Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä

Korona pandemia on rajoittanut työryhmän toimintaa, fyysisiä kokouksia tai tapahtumia ei ole voinut järjestää. Tästä huolimatta on selvää, että työryhmän työ on ollut tuloksekasta, koska työryhmän aktiivisen työn tuloksena neuvosto on saanut 100 % rahoituksen Leader Tornedalen 2020 "Kulttuuri ja perinteet, jotka yhdistävät kolme maata" hankkeeseen. Hakuprosessin lisäksi työryhmän jäsenet ovat olleet aktiivisesti mukana projektipäällikön sekä kulttuurikoordinaattorin rekrytointiprosessissa. Projektipäällikkö Pia Suonvieri Haaparannalta on aloittanut tehtävässä maaliskuussa. Työryhmän työskentelyä kevään aikana hidasti työntekijän vaihtuminen, kun kulttuurikoordinaattoriksi valittu Virpi Peitso maaliskuun lopussa irtisanoutui. Tehtävään varalle valittu Johanna Collen Pajalasta aloitti työskentelyn kesäkuun alussa.

Työryhmä on pitänyt vuonna 2022 kolme yhteistä kokousta, 18. maaliskuuta, 19. syyskuuta sekä 8. marraskuuta, osallistumiset sulkeissa. Näiden lisäksi Tornionlaakson vuosikirjan toimitustiimi on pitänyt neljä etäpalaveria toimintavuoden aikana.

Kulttuuri- ja matkailutyöryhmän jäsenet

Ruotsi	Haaparanta	Marttinen Pia	(2)
		Lakkala Anu	(2)
	Övertorneå	Wintervy Therese	(1)
	Pajala	Funck Johanna	(2)
	Kiiruna	Isaksson Birgitta	(2)
Norja		Lagerlöf Määttä Sofia	
	Omasvuono	Maria Figenschau	
		Skjelnes Mattila Silja	(1)
		Sørum Line	
	Kaivuono	Pedersen Britt-Margrethe	
Suomi		Olsen Vivien	(1)
	Raisi	Båtnes Johanne	
		Fjære Jan	
	Yykeä	Christensen Charlotte	
		Jaran Andreassen Pål	
Suomi	Tornio	Kallio-Seppä Titta	(2)
		Alamartimo Marko	(1)
		Tanska Terhi	(1)
	Ylitornio	Kantomaa Laura	(1)
	Pello	Askonen Iina	(2)
		Ylisaukko-Oja Harry	
		Kallionen Miia	(2)
	Kolari	Satokangas Kyösti	(3)
		Möykkynen Nina-Maria	
	Muonio	Löppönen Paula	(2)
	Kylä-Kaila Kaisa		
Enontekiö	Kolehmainen Heli	(2)	

Elinkeinotyöryhmä

Tornionlaakson neuvoston hallitus on toimintavuoden 2022 aikana päättänyt tulevaisuudessa panostaa enemmän omaan hanketoimintaan. Mahdollisten hankeaihioiden tarpeesta ja sisällöstä tulisi heti alkuvaiheessa keskustella jäsenkuntien elinkeinovastaavien kanssa. Tästä syystä toiminnanjohtaja on hallituksen kokouksessa 24. marraskuuta nostanut esiin mahdollisuuden kartoittaa elinkeinotyöryhmän tarvetta.

Pohjoismaiden ministerineuvoston rajakomitea

Tornionlaakson neuvosto on Pohjoismaiden ministerineuvoston nimeämä julkinen rajayhteistyöelin. Tornionlaakson neuvosto saa taloudellista tukea raja-alueelliseen yhteistyöhön samaan tapaan kuin muutkin pohjoismaiset raja-alueet. Pohjoismaiden ministerineuvoston raja-alueille myönnettävää tukea on toimintavuonna 2022 saanut 12 Pohjoismaista rajakomiteaa.

Ministerineuvoston sopimuskausi kattaa vuodet 2021–2024. Raamisopimus toimii Tornionlaakson neuvoston toimintasuunnitelman runkona. Tornionlaakson neuvoston rahoitus pysyi uudella sopimuskaudella samalla tasolla kuin aiemmin. Ministerineuvoston rahoitus vuodelle 2022 oli noin 710 000 SEK eli noin 70 000 € (520 000 DKK).

Pohjoismaisen raja-alueen yhteistyön arviointi

Pohjoismaiden ministerineuvosto teettää säännöllisin väliajoin selvityksen rajakomiteoiden toiminnasta. Ministerineuvosto on kartoittanut rajakomiteoiden työtä ja rahoitusta konsulttitoimisto WSP teettämän raportin kautta. Raportti valmistui kesällä 2022, jonka jälkeen keskustelua on käyty Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön edustajien kanssa Raja-alueiden foorumissa 28. syyskuuta Kilpisjärvellä sekä Suomen virkamieskomitean jäsenen ja muiden virkamiesten kanssa 14. marraskuuta Helsingissä. ÄK-R:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön edustajien haastatteluista käy on käynyt ilmi, että pohjoismaisella aluesektorilla tiedetään aika vähän siitä työstä, mitä rajakomiteat tekevät raja-alueasioiden parissa. Arvioinnin päätarkoituksena on ollut laatia ehdotuksia Pohjoismaiden ministerineuvoston ja raja-alueiden välisen tulevan yhteistyön malliksi. Keskeistä on se, miten ministerineuvoston tuki rajakomiteoille muotoillaan tulevaisuudessa, tärkeä osa on esitys tulevaksi rahoitusmalliksi.

Ehdotus uudeksi yhteistyömalliksi

Kehyssopimuksen kautta tuleva Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosittainen rahoitus on kokonaisuudessaan vähän yli 8,5 miljoonaa Tanskan kruunua (DKK). Rajakomiteoiden rahoitus vastaa noin neljäsosaa alueministereiden budjetista. Rahoituksessa on myös paljon eroja rajakomiteoiden välillä. Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoituksen taustalla on historiallinen jakoperuste, jonka lähtökohtana on muun muassa raja-alueen väkiluku.

Pohjoismaisen yhteistyön kannalta on tärkeää, että raja-alueille annettavaa tukea hallinnoidaan ja kehitetään alhaalta päin, eli kuntien ja alueiden, ei hallitusten ja viranomaisten, toimesta. Paikallisen ja alueellisen tason toimiminen integraatioprosessin lähtökohtana on jo sellaisenaan laadullinen ulottuvuus maailman integroituneimmalla "alueella" Pohjolassa. Määrärahan suuruuden tulee vastata yhden koko-aikaistyön kustannusta. Koko-aikaistyötä vastaava rahoitus on eräänlainen vähimmäistaso, jotta komiteoilla olisi kapasiteettia varmistaa myös muita resursseja, mikä taas on perusedellytys sille, että Pohjoismaiden ministerineuvoston avustukset tuottavat mahdollisimman paljon hyötyä. Tuki ehdotetaan myönnettäväksi yhdelle kaudelle kerrallaan (esim. 4 v). Päätös uudesta yhteistyömallista tehdään vuoden 2023 aikana.

TORNIONLAAKSON NEUVOSTON PERUSTOIMINTA

Tornionlaakson neuvoston strategia

Tornionlaakson neuvoston strategian mukainen työ toteutetaan Tornionlaakson neuvoston strategisen toimintasuunnitelman 2021–2023 sekä talouden toimintasuunnitelman 2021–2024 mukaisesti.

Toiminnan peruspilari on kaksinapainen toiminta, jossa yhdistyvät Tornionlaakson edunvalvonta ja vaikuttamistyö suuntautuen päättäjiin paikallisella, alueellisella, kansallisella ja EU-tasolla sekä koko neuvoston alueella näkyvä konkreettinen asukkaisiin ja elinkeinoelämään suuntautuva rajat ylittävän toiminnan aktivointi. Tornionlaakson neuvoston tehtävänä on kertoa päättäjille Helsingissä, Tukholmassa ja Oslolla, millaisen tulevaisuuden me Tornionlaaksossa haluamme.

Tornionlaakson neuvoston strateginen toimintasuunnitelma 2022–2023

- Toimintasuunnitelma 2019–2021 jatkokehittäminen.
- Tarvitaan tavoitteellisempaa työskentelytapaa, jolloin on helpompi nähdä ja mitata tulokset sekä tarvittaessa muuttaa toimintatapaa.
- Resurssien jakaminen, priorisointi kolmelle eri tasolle. Pitkän, keskipitkän ja lyhyen tähtäimen tavoitteet.
- Työryhmien uudistaminen ja jäsenkuntien sitouttaminen työhön antavat asiantuntijuutta ja tukevat toiminnanjohtajan työtä.
- Yhden ihmisen organisaation kasvattaminen hallitusti. Vuonna 2022 palkataan kaksi määräaikaista työntekijää, toinen Leader -hankkeen rahoittamana ja toinen Tornionlaakson neuvoston omalla kustannuksella.
- Toiminnan vahvistaminen kahteen päätehtävään; edunvalvonta sekä aktiivinen näkyvyys jäsenkuntien alueella.

Rajat ylittävän yhteistyön tavoitteet ja toimintatapa

Infrastruktuurin kehittäminen → Infrastruktuurityöryhmä
Yritys- ja matkailuyhteistyön kehittäminen → Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä
Kulttuurin vahvistaminen → Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä
Koulutusyhteistyön kehittäminen → Pilottialue Tornionlaakso

Pilottialue Tornionlaakso, toiminnan kärki 2021–2023

1. Yhteinen työmarkkina-alue:
  - Laajemmat mahdollisuudet raja-alueiden asukkaille, elinkeinoelämälle ja kunnille.
  - Eriysoikeuksia asukkaille, toimii myös kuntamarkkinointina, houkuttelee uusia asukkaita, kolmen maan edut konkreettisella tavalla.
  - Konkreettisia esityksiä Työ- ja elinkeino- sekä Sosiaali- ja terveysministeriöön koskien työvoimapolitiittisia toimenpiteitä raja-alueella sekä rajatyöntekijän byrokratian vähentämistä.
  - Tavoitteellinen työskentelytapa pilottialueen aseman saavuttamiseksi.
  - Voi sisältää nk. rajapassin, joka varmistaa liikkuvuuden ja jokapäiväisen elämäntavan asukkaille, elinkeinoelämälle ja julkiselle sektorille työssäkäynti- ja/tai raja-alueilla myös mahdollisten poikkeustilanteiden aikana.
2. Sisältää elinkeinoelämän, viranomaisyhteistyön kuten työmarkkinatoimenpiteet ja poliisiyhteistyön sekä koulutuksen ja terveydenhuollon.
  - Ruotsi-Suomi-Norja Rajaneuvonta, joka on osa Pohjoiskalotin neuvoston toimintaa, on asiantuntija rajakysymyksissä. Alkuperäinen idea pilottialueesta tulee Pohjoiskalotin Rajaneuvonnalta, taustalla selvitys v. 2014.
  - Vaatii perusteellista suunnittelua, asiantuntijatyöryhmiä, viranomaisyhteistyötä ja yhteistä halua onnistua.

Edunvalvonta ja viestintä

Tornionlaakson neuvoston rooli ja merkitys alueen edunvalvojana ja asiantuntijaorganisaationa on kasvanut vuosina 2020–2022 koronapandemian aikana. Neuvosto on myös tehnyt päätöksen kohdennetuista ministeri- ja viranomais tapaamisista kaikissa kolmessa maassa. Tornionlaakson neuvoston tavoitteena on saada päättäjät ymmärtämään, että kysymys on kolmen maan alueella olevasta yhteisestä työmarkkina- ja talousalueesta, jolloin kansalliset päätökset väistämättä koskettavat myös naapurimaita. Barentsin neuvoston rooli uutena yhteistyökumppanina on kasvanut.

Kauppa- ja rajakauppavaliokunta, Lapin kauppakamari

Tornionlaakson neuvosto on Lapin kauppakamarin jäsen ja toiminnanjohtaja on ollut toimintavuonna nimettynä Kauppa- ja rajakauppavaliokuntaan. Yhteistyö on ollut hedelmällistä ja yhtenä osoituksena oli Lapin Kauppakamarin osallistuminen SuomiAreena tapahtumaan Tornionlaakson neuvoston kanssa. Vaikuttamistyössä kauppakamari on hyvä yhteistyökumppani, ja neuvoston tavoitteena on tuoda esiin yhteisen työmarkkina-alueen merkitys kaikissa kolmessa maassa. Tämän vuoksi vastaavaa yhteistyötä laajennetaan myös Ruotsiin ja Norjaan.

Tornionlaakson neuvosto mukana SuomiAreena 2022 -tapahtuma, Pori

SuomiAreena on Suomen suurin yhteiskunnallinen keskustelutapahtuma, vastaava Ruotsin Almedalen ja Norjan Arendalsuka viikoille. Tornionlaakson neuvoston hallitus päätti jo syksyllä 2021 hakea mukaan SuomiAreenan viralliseen ohjelmaan järjestämällä oman paneelikeskustelun. Tavoitteena oli nostaa esille, että Suomen Lappi, Ruotsin Norrbotten ja Norjan Troms-Finnmark muodostavat yhteisen liiketoiminta- ja työmarkkina-alueen. Tornionlaaksossa voit yhdistää kolmen maan parhaat puolet valitsemalla millä puolen rajaa asut, opiskelet, työskentelet tai minne yrityksesi perustat, missä maassa lapset käyvät koulua ja harrastavat.

Joulukuun puolivälissä tuli tieto, että Tornionlaakson neuvoston hakemus oman paneelikeskustelun järjestämisestä on hyväksytty mukaan SuomiAreena 2022 tapahtumaan. Kevät 2022 oli tiivistä suunnittelua, panelistien valinnassa pyrittiin huomioimaan mahdollisimman laajasti koko neuvoston alue. Saimme erittäin asiantuntevan ja monipuolisen panelistiryhmän, keskustelun juontajana toimi Peter Vesterbacka ja mukana paneelissa olivat LKAB:n Jällivaaran aluepäällikkö Monika Sammelin, Tornion OP:n toimitusjohtaja Terhi Kuivila, suurlähettiläs Jari Vilén Barentsin neuvostosta, Koulutus Nordin koulutusjohtaja Pilvi Ryökkynen, Harriniva Oy:n toimitusjohtaja Hanna-Mari "Pyry" Talvensaari sekä Tornionlaakson neuvoston hallituksen puheenjohtaja, Pellon kunnanjohtaja Eero Ylitalo.

Neuvoston panostus omaan osastoon oli mahdollista, koska niin moni yhteistyökumppani jäsenkuntien lisäksi halusi osallistua tapahtumaan ja yhteisen osaston kustannuksiin. Mukana olivat: Lappia, Lapin AMK, Koulutus Nord, Lapin kauppakamari, Tunturi-Lapin Kehitys ry., Muonion, Pellon ja Omasvuono kunnat sekä Tornion kaupunki.

Varautuminen mahdollisiin uusiin poikkeustilanteisiin

Pandemian jatkuminen on myös osoittanut sen, että Pilottialue Tornionlaaksoa tarvitaan mahdollisiin tuleviin poikkeustilanteisiin valmistautumiseen. Tornionlaakson neuvosto on aktiivisesti pitänyt yhteyttä viranomaisiin ja päättäjiin, mutta vielä aktiivisempaa otetta kaivataan. Sisäministeri Ohisalon esitystä oman yhteyshenkilön nimeämisestä sisäministeriöön työstetään. Tämä on tärkeä asia, koska oman yhteyshenkilön kautta Tornionlaakson asiat ohjautuisivat kootusti saman henkilön pöydälle.

Suoran edunvalvonnan rinnalle tarvitaan rajat ylittävän yhteistyön rakentamista. Tornionlaakson neuvosto on jo selvittänyt uuden Interreg Aurora -rahoituksen ”Better cooperation governance” toimenpiteen soveltuvuuden rajat ylittävän yhteisen strategian suunnittelua ajatellen. Vuonna 2022 on kartoitettu tarvetta hankkeelle, jonka tarkoitus on saada pohjoisen alueen viranomaiset yhdessä miettimään miten parantaa rajat ylittävää yhteistyötä, miten voidaan varautua mahdollisiin uusiin poikkeustilanteisiin ja miten rakennetaan myös päättäjien mielestä luotettava asiantuntijaverkosto vastaamaan alueen erityislaatuisiin tarpeisiin.

Tulokset

SuomiAreena tapahtuma heinäkuussa oli iso yhteistyön voimannäyte. Osasto ”Katso Pohjoiseen, tule Tornionlaaksoon”, toteutettiin yhdessä seuraavien toimijoiden kanssa: Lappia, Lapin AMK, Koulutus Nord, Lapin kauppakamari, Tunturi-Lapin Kehitys ry., Muonion, Pellon ja Omasvuonon kunnat sekä Tornion kaupunki.

Paneelikeskustelu ”Tule rajattomaan Tornionlaaksoon – Rakastu Ruotsiin, fikaan ja meänkielen!” Löytyy linkistä <https://www.mtv.fi/sarja/suomiareena-1465/tule-rajattomaan-tornionlaaksoon-rakastu-ruotsiin-fikaan-ja-meankieleen-20350076>

Raja-alueiden foorumiin Kilpisjärvelle osallistui noin 70 osallistujaa Suomesta, Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta. Pohjoismaiden neuvoston rajakomiteat olivat hyvin edustettuina, 10 rajakomiteaa 12 oli paikalla. Kasvu- ja kehitysvaliokunnan pj. Anders Eriksson Ahvenanmaalta ja vanhempi erityisasiantuntija Claes Håkansson Pohjoismaiden neuvoston sihteeristöstä sekä virkamieskomitean jäseniä Suomesta ja Norjasta osallistui tapahtumaan.

Syksyllä 2022 neuvosto on aloittanut yhteistyökeskustelun Ruotsin Tornionlaaksolaisten, kveenien ja lantalaisten totuus- ja sovintokomission sihteeristön kanssa. Tavoitteena on kartoittaa, onko mahdollista tehdä yhteistä vaikuttamistyötä.

Infrastruktuurin kehittäminen, Infrastruktuurityöryhmä

Tornionlaakson neuvoston infrastruktuurityöryhmä muodostuu 6–9 asiantuntijasta kaikista kolmesta maasta. Tehtävänä on tehostaa edunvalvontaa välittäen tietoa Suomen, Ruotsin ja Norjan päättäjille Tornionlaakson neuvoston jäsenkuntien yhteisistä tarpeista sekä kerätä tietoa siitä, miten edunvalvontaa tulee toteuttaa kussakin maassa. Jotta harvaan asutuilla alueilla viihdytään, tulee alueen tarjota infrastruktuurin lisäksi aktiviteetteja, kulttuuria sekä harrastusmahdollisuuksia. Näillä toimenpiteillä Tornionlaakson neuvosto tukee pohjoismaista yhteistyötä sekä visio 2030 tavoitteita.

Huoltovarmuuden merkitys päätettäessä pohjoisen väyläinvestoinneista

Venäjän hyökkäys Ukrainaan 24. helmikuuta käynnisti mullistuksen, jonka keskiössä väistämättä on myös Tornionlaakson neuvoston alueella olevat rata- ja valtatietyhteydet. Suomi ja Ruotsi ovat keskellä Nato -hakemusprosessia, ja Natoon liittyminen tulee tuomaan investointeja koskien rajat ylittävää infrastruktuuria. Tätä kehitystä myös Tornionlaakson neuvosto ja infrastruktuurityöryhmä seuraa työssään.

Ratayhteydet ja valtatiet muodostavat tällä hetkellä isoimman pullonkaulan ja esteen Tornionlaakson ja koko pohjoisen alueen kehitykselle. Pohjois-Ruotsi yhdessä Suomen Lapin ja Norjan Troms-Finmarkin kanssa muodostavat yhteisen elinkeino- ja työmarkkina-alueen. Kaivos- ja metsäteollisuus, matkailu, kalanjalostus, öljynjalostus sekä vihreä siirtymä ja pohjoiseen suunnitellut tuulivoimapuistot sähköntuotannon lisäämiseksi ovat yhteiskunnallisesti erittäin merkittäviä panostuksia.

Tornionlaakson alue rajat ylittävien rautatie- ja tieverkostojen osalta on tämän merkittävän alueen solmukohta. Tornionlaakson elinkeinoelämä ja asukkaat hyödyntävät jo nyt rajat ylittävää liikenneverkostoa, rautatieyhteyksiä, lentokenttiä sekä tieverkostoa. Pohjoismaiden ministerineuvoston tavoitteena on entisestään edistää rajat ylittävää liikkuvuutta ja niin Ruotsin, Suomen kuin Norjankin on otettava alueen merkitys entistä paremmin huomioon. Hyvät ja toimivat liikenneyhteydet ovat kestävän kehityksen tae pitkien etäisyyksien pohjoisessa.

Ajankohtaista 2022

Helsinki-Tukholma ratayhteys etenee suunnitelmien mukaisesta, mutta päätökset henkilöjunaliikenteen osalta puuttuvat. Pohjoisen mittavat investoinnit edellyttävät lisää työvoimaa eli asukkaita alueelle. Toimiva infrastruktuuri ja rajat ylittävä junayhteys on merkittävä vetovoimatekijä.

Tornio-Laurila ratayhteyden sähköistäminen oli tärkeä päätös, mutta tämä ei yksistään riitä. Tornio-Kolari ratayhteyden sähköistäminen sekä Kolari-Svappavaara ratayhteys ovat tulevaisuuden kehityksen kannalta keskeisiä päätöksiä. Tornionlaakson neuvosto painottaa, että päätökset henkilöjunaliikenteen osalta kuin myös Tornio-Kolari ratayhteyden sähköistämisen osalta on uskallettava tehdä nyt, kun sekä Suomen että Ruotsin viranomaiset ovat jo työstämässä yhteistä teollista strategiaa nimenomaan Norrbottenin mittavat investoinnit huomioiden.

Valtatie 21/E8 on tällä hetkellä tärkein liikenneyhteys Pohjois-Suomen ja Pohjois-Norjan välillä, mutta myös erittäin merkittävä liikenneväylä itäisen Norrbottenin kannalta Pohjois-Suomeen ja Pohjois-Norjaan. Pohjois-Norjan osalta VT21/E8 tien huoltovarmuuden merkitys on noussut kaikkien tietoisuuteen, kun E6 tie Pohjois-Norjassa on ollut pitkään suljettu siltasortuman vuoksi. Tästä johtuen VT21/E8 on ollut ainoa liikenneyhteys osalle Pohjois-Norjan asukkaista ja näin ollen myös Norjan huoltovarmuuden kannalta merkittävä liikenneväylä. VT21/E8 väylän merkitys huoltovarmuuden osalta tulee entisestään korostumaan Venäjän hyökättyä Ukraina.

Tulokset

Tornionlaakson neuvosto on mukana "Roadmap for Improved Arctic infrastructure and logistics system" esiselvityshankkeessa. Infrastruktuurityöryhmä on yhdessä hallituksen pj. Eero Ylitalon kanssa syyskuun lopussa 2022 hyväksynyt Tornionlaakson neuvoston rahoituksen 67 000 SEK. Hanke on aloittanut toimintansa 1. lokakuuta 2022 ja päättyy 31. toukokuuta 2023. Tornionlaakson neuvostolla on ohjausryhmäpaikka, virallisena jäsenenä on Sampo Kangastalo Tornioista ja varajäsenenä Göran Wigren Haaparannalta.

Kulttuurin ja matkailun kehittäminen, Kulttuuri- ja matkailutyöryhmä

Kulttuuri- ja matkailutyöryhmässä on 27 jäsentä ja työryhmällä on ollut kolme varsinaista kokousta vuoden 2022 aikana. Kulttuuri- ja matkailutyöryhmällä on oma budjetti, ja työryhmä tekee hallitukselle esityksiä oman budjetin raameissa. Kaikilla jäsenkunnilla on edustus Tornionlaakson neuvoston kulttuuri- ja matkailutyöryhmässä. Säännöllisten kokoontumisten, kulttuuristipendien ja vuosikirjan kautta toteutetaan rajat ylittävää kulttuurivaihtoa Ruotsin, Norjan ja Suomen välillä. Työryhmän työn merkitys on korostunut entisestään. Toiminta on ollut erittäin aktiivista, ja esim. kulttuuristipendien arvioinnin yhteydessä laaja osaaminen ja tuntemus eri maista on arvokasta.

Kulttuuristipendi 2022

Tornionlaakson neuvoston kulttuuristipendien arvo on 60 000 SEK ja stipendin haku aika on vuosittain 1/12–31/1. Vuonna 2022 tuli 21 hakemusta, joista 10 Suomesta, 10 Ruotsista ja 1 Norjasta. Kulttuuristipendi jaettiin seuraaville 4 hakemukselle:

Arto Tiesmaa, Pello (SE)

- Keksien laulu -konsertit Pellossa, Övertorneålla ja Torniossa, 15 000 SEK

Arto Junttila, Tornio (FI)

- Väylän pyörre Youtube-kanavan videoiden kuvaus- ja editointi kulut, 7 000 SEK

STRT Tornedalingar, Pajala (SE)

- Lasten ja meänkielen leirin järjestäminen, 28 000 SEK

Eija Mäkivuoti ja Henri Hiltunen, Helsinki ja Haaparanta (FI & SE)

- Rajat ylittävä taideprojekti Joen kanssa, 10 000 SEK

Tulokset, satsaus rajat ylittävän kulttuuritoiminnan elvyttämiseen

Kevään aikana käynnistyi Leader-hanke Kulttuuri ja perinteet, jotka yhdistävät kolme maata, projektipäällikkö Pia Suonvierin lisäksi palkkasimme määräaikaisen kulttuurikoordinaattorin, Johanna Collenin. Hankkeen tarkoitus on uudelleen elvyttää pandemian aikana kärsinyttä rajat ylittävää kulttuuritoimintaa ja nostaa Tornionlaakson neuvoston toiminnan näkyvyyttä jäsenkunnissa. Yksi tärkeimmistä hankkeen panostuksista koskettaa nuoria, tavoitteena on keväällä 2023 muun muassa järjestää useamman vuoden tauon jälkeen nuorille suunnattu Nuorisokäräjät -tapahtuma.

Koulutusyhteistyön kehittäminen

Koulutusyhteistyön tukemiseen panostettiin SuomiAreena tapahtuman yhteydessä. Mukana tapahtumassa oli kolme koulutusorganisaatiota, Lappia, Lapin AMK ja Koulutus Nord. Koulutus Nordin edustaja oli mukana myös paneelikeskustelussa. SuomiAreenan aikana lisäksi sovittiin, että Koulutus Nord tulee esittelemään rajat ylittävää kolmen maan välillä tapahtuvaa koulutusta Raja-alueiden foorumiin Kilpisjärvelle. SuomiAreenan yhteisellä osastolla myös Tunturi-Lapin Kehitys Oy tutustui Koulutus Nordin toimintaan ja aloitti yhteisen tapahtuman suunnittelun.

Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminta

Jokavuotinen rajakomiteoiden Kööpenhaminan kokous pidettiin ensimmäisen kerran pandemian jälkeen 10.–11. maaliskuuta. Tornionlaakson neuvosto on varajäsen teemaryhmässä vihreä ja osallistava maaseutukehitys.

Pohjoismaiden ministerineuvoston Raja-alueiden foorumi Kilpisjärvellä

Raja-alueiden foorumi on Pohjoismaiden ministerineuvoston virallisten rajakomiteoiden vuosittainen päätapahtuma, jossa järjestäjänä toimivat rajakomiteat vuorotellen yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön kanssa. Tänä vuonna Tornionlaakson neuvosto otti järjestämisvastuun ja alusta asti oli selvää, että tapahtuma järjestetään Kilpisjärven upeissa maisemissa. Pelkästään maisema ei ollut syy tapahtuman järjestämiseen, vaan infrastruktuuri ja saavutettavuus, joiden merkitys Kilpisjärvelle matkustaessa tulee konkreettisesti selväksi. Foorumin aiheina olivat myös ministerineuvoston tuki rajakomiteoille, rajat ylittävän tilastoinnin tarve sekä Tornionlaaksossa tapahtuvan rajat ylittävän toiminnan esittely. Lisämausteena oli matka Kolmen valtakunnan rajapyykille Koltajärvelle. Tapahtumaan osallistui noin 70 henkilöä Suomesta, Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta, tapahtumapaikkana 28.–29. syyskuuta oli juhannuksena valmistunut Cahkal -hotelli. Päätöspäivän paneelikeskustelussa nousikin esiin rajat ylittävän matkailun suuri potentiaali Suomen, Ruotsin ja Norjan välillä.

Rajaestetyöskentely

Tornionlaakson neuvoston toiminnanjohtaja on Rajaneuvonta Ruotsi-Suomi-Norja ohjausryhmän jäsen. Yhteistyön kautta jäsenkunnilla on paremmat yhteydet tuoda mahdollisia rajaesteitä esiin sekä saada ajankohtaista tietoa vallitsevista tilanteista. Konkreettinen esimerkki yhteistyöstä on kesäkuussa vuosikokouksen yhteydessä järjestetty tulevaisuusfoorumi Pajalassa, joka toteutettiin yhteistyössä Rajaneuvonnan kanssa. Lisäksi Tornionlaakson neuvoston puheenjohtaja Roland Kemppainen ja toiminnanjohtaja Tuula Ajanki osallistuivat Rajaneuvonnan Omasvuonon toimiston 10 v. juhlaan syyskuussa Tromssassa. Esimerkki yhteistyöstä on myös Pilottialue Tornionlaakso -hanke, jonka Rajaneuvonnan koordinaattori Päivi Koivupalo esitteli vuonna 2019. Taustalla on Pohjoismaiden ministerineuvoston selvitys vuosilta 2012–2014. Selvityksen toteuttaja Ramboll esitti tuolloin, että sekä Tornionlaakson että Öresundin alueet hyötyisivät pilottialue kokeilusta.

AEBR (Euroopan raja-alueiden liitto)

Tornionlaakson neuvosto on ollut AEBR:n (Association of European Border Regions) vakituinen jäsen 1990-luvun lopulta lähtien. Tornionlaakson neuvosto ja Bothnian Arc jakavat jäsenyyden ja niillä on yhteinen hallituspaikka "Executive Committée":ssa. AEBR harjoittaa muun muassa edunvalvontaa, kokemustenvaihtoa sekä tiedottamista. Heillä on myös ollut erilaisia hankkeita, joista jäsenet ovat voineet hakea asiantuntija-apua esimerkiksi rajan liikkuvuuden ongelmien ratkaisemiseen b-solutions ohjelman kautta. Myös opiskelijavaihto on ollut suosittua ennen korona pandemian alkua.

TORNIONLAAKSON NEUVOSTON HANKETOIMINTA

Kulttuuri ja perinteet, jotka yhdistävät kolme maata

Leader Tornedalen 2020 rahoittaman projektin tavoitteena on luoda yhteinen toimintamalli kuntien kulttuuritapahtumien ja elämyksien tiedottamiseen. Nostamalla esiin kulttuuri, perinteet ja historia kasvaa tietoisuus omista juurista ja identiteetistä. Ylpeys omasta kotiseudusta, sen monimuotoisesta kulttuurista sekä lisääntyneet vapaa-ajanviettomahdollisuudet saavat ihmiset palaamaan takaisin. On myös tärkeää, että luovien alojen toimijat jäävät paikkakunnalle ja saavat tukea. Kolmen maan raja-alueen kulttuuri on sekoitus historiaa, perinteitä ja nykyaikaa. Hankkeessa kehitetään raja-alueen kuntien yhteistyötä siten että kulttuuritapahtumat ja elämykset eri kunnissa sekä historiallisesti ja perinteisesti tärkeät paikat tulevat tunnetuksi ja hyödyksi myös naapurikuntien asukkaille. Hankkeen tausta ja idea juontaa Tornionlaakson neuvoston kulttuuri- ja matkailutyöryhmästä, jossa nousi esiin tarve yhteiseen kulttuuritapahtumien ja elämysten markkinoinnin koordinointiin. Me itse emme tiedä mitä kaikkea alueellamme tapahtuu. Eivätkä kävijät löydä yhteen koottua tietoa alueen kulttuurista.

Hankkeeseen palkattiin 1. maaliskuuta 2022 projektipäälliköksi haaparantalainen Pia Suonvieri. Toukokuun alussa aloitti työnsä myös uusi kulttuurikoordinaattori Johanna Collen Pajalasta. Hän avustaa 70 % työajastaan hankkeessa. Työ aloitettiin kartoittamalla, verkostoitumalla sekä tiedottamalla hankkeesta eri sidosryhmille ja yksittäisille toimijoille. Säännöllisiä yhteyksiä ja viestintää on pidetty yllä kulttuuri- ja matkailutyöryhmään, johon kuuluu kuntien kulttuurin, matkailun ja elinkeinoelämän vastuuhenkilöitä. Olemme tiedottaneet hankkeesta ja Tornionlaaksolaisesta kulttuurista muun muassa My Stories hankeseminaareissa, Original Laplandin ja Aurora Networkin yrittäjäjäsenille, Visit Finlandin kulttuurimatkailun verkostotapaamisessa Lahdessa, Suomi Areena tapahtumassa Porissa, sekä Raja-alueiden foorumissa Kilpisjärvellä. Olemme myös tiedottaneet säännöllisesti alueen kulttuurista ja hankkeen aktiviteeteista sosiaalisessa mediassa kuten Facebookissa, LinkedInissa ja Instagramissa, josta löytyy hankkeen oma tili nimellä kulturdal_kulttuurilaakso.

Doerz Tornionlaakso -alusta

Tornionlaakson neuvosto on liittynyt Doerz nimiselle alustalla, jossa alueellamme on oma sivu. Doerz on digitaalinen alusta tapahtumien ja elämysten markkinointiin. Olemme aloittaneet konkreettisen työn, jotta saisimme koottua mahdollisimman paljon alustan käyttäjiä ja elämysten ja tapahtumien tarjoajia. Olemme tehneet alustalle käyttöohjeet, jota on jaettu usealle taholle ja joka löytyy myös kotisivuilta. Esittelyvideon tuotantoprosessi aloitettiin kesäkuussa ja ensimmäiset kuvaukset toteutettiin elokuussa. Olemme kuvanneet kulttuurin tekijöitä, tapahtumia, paikkoja ja elämyksiä Muoniossa, Pellossa, Kolarissa, Hietaniemessä, Pajalassa, Materengissä, Raisissa, Kaivuonossa ja Yykeässä. Oman tuotannon lisäksi haetaan valmista aikaisemmin kuvattua videomateriaalia. Eri vuoden aikoja on myös tarkoitus saada videoon, joten kuvauksia tehdään myös talven ja kevään aikana. Esittelyvideo julkaistaan Tornionlaakson neuvoston kotisivuilla ja muilla mahdollisilla kanavilla kuten Youtubessa ja Doerzin sivulla.

Nuorisokäräjät

Yksi hakkeen keskeinen tavoite on aktivoita nuoria ja saada heidät tutustumaan alueen kulttuuriin ja perinteisiin. Nuorisotapahtuman avulla tarjoutuu nuorille mahdollisuus tavata, harjoittaa kulttuuria ja tutustua toisiinsa. Suuremman nuorisotapahtuman suunnittelu on aloitettu pitämällä kansallisia etäkokouksia. Nuorisotapahtuma pidetään toukokuussa 2023 Muoniossa, jossa kulttuuri on keskeisessä roolissa.

Alueen kulttuurin markkinoinnin ja koordinoinnin toimintamallin luominen on kevään aikana tapahtuva prosessi, jossa luodaan puitteet kulttuurikoordinoijan työlle. Toimintamallin rakentaminen toteutetaan yhteistyössä helsinkiläisen Ellare yrityksen kanssa. Suunnitteilla on 3 työpajaa, joista kaksi olisivat webinarin muodossa ja yksi fyysisesti. Työpajoihin kutsutaan kulttuuri- ja matkailutyöryhmän lisäksi hakkeen ohjausryhmäläiset sekä Tornionlaakson neuvoston luottamushenkilöt.

“Roadmap for Improved Arctic infrastructure and logistics system” esiselvityshanke

Toiminnanjohtaja on ollut säännöllisessä yhteydessä Kiirunassa vuosina 2020 ja 2022 järjestettyjen infrastruktuurikonferenssien järjestäjän Jan Otsin kanssa. Vuoden 2020 konferenssin aikana LKAB ja Narvikin satama antoivat Jan Otsille toimeksiannon selvittää rajat ylittävän infrastruktuurihankkeen mahdollisuutta. Koronapandemia hidasti asian etenemistä, mutta kevään 2022 aikana esiteltiin ehdotus esiselvityshankkeesta “Roadmap for Improved Arctic infrastructure and logistics system”. Alun perin ajatuksena on ollut, että Tornionlaakson neuvosto tukee verkostojen kautta mutta ei ole yksi rahoittajista. Mutta Lapin liiton kielteinen päätös elokuun lopussa alussa aiheutti sen, että tarvittiin kumppani, jolla on kytkös Suomeen. Muut rahoittajat ovat:

2022/23	Yhteensä SEK
Region Norrbotten	167 000
Nordland Fylkeskommune	167 000
Tornedalsrådet	67 000
LKAB	250 000
Narvik Havn	250 000
Nordkalotträdet	99 000
Kokonaisrahoitus	1 000 000

Infrastruktuurityöryhmä on yhdessä hallituksen pj. Eero Ylitalon kanssa syyskuun lopussa 2022 hyväksynyt Tornionlaakson neuvoston rahoituksen 67 000 SEK. Hanke on aloittanut toimintansa 1. lokakuuta 2022 ja päättyy 31. toukokuuta 2023. Tornionlaakson neuvostolla on ohjausryhmäpaikka, virallisena jäsenenä Sampo Kangastalo Tornioista ja varajäsenenä Göran Wigren Haaparannalta.

Maailmanperintö Struven ketjun pohjoiset osat

Struven ketju on 1800-luvun alkupuolella rakennettu kolmiomittausketju Pohjoisen jäämeren ja Mustanmeren välillä 2 820 kilometrin pituudelta. Hankkeen tarkoituksena on luoda pohja kestäville, vastuullisille ja vetovoimaisille kulttuuri- ja matkailutuotteille ja oppimiskonsepteille Maailmanperintö Struven ketjuun liittyen, lisäten kulttuuriperinnön tarjontaa Tornio-Haaparanta alueelta Hammerfestiin. Projektipartnerit ovat Lapin ammattikorkeakoulu (FI), Tornion kaupunki/Tornionlaakson museo (FI) ja Haaparannan kunta (SE) sekä Altan museo (NO). Suomen puolelta osallistuvat myös Ylitornio, Pello, Kolari, Muonio, Enontekiö ja Ruotsin puolelta Pajala ja Kiiruna. Övertorneå jakaa hankkeen aikana tuotettua tietoa. EU-budjetti on 991 580 EUR ja Norjan budjetti on 478 320 EUR. Tornionlaakson neuvoston rahoitus on 9 806 EUR. Hankeaika: 1.3.2020 – 30.9.2022.

Struven ketju tutuksi kansalaisille ja erityisesti nuorille

Viimeisen vuoden aikana hanke jalkautui toteutusalueelle levittämään tuloksia ja viestimään Struven ketjusta. Sinun maailmanperintösi – Ditt världsarv -näyttelykiertueen järjestäminen oli keskeisimmässä roolissa, ja näyttelyn avajaisten yhteyteen pyrittiin järjestämään myös tietoiskuja, seminaareja ja vierailuja pisteillä yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Media on huomionnut hankkeen yli 30 jutulla hankeaikana. Näyttely kiersi kuudessa paikassa, ja oli kussakin esillä kahdesta viikosta kuukauteen, lopuksi lähes 4 kuukautta Tornionlaakson museossa:

Huhtikuu: Rajalla kauppakeskus, Tornio

Toukokuu: Röda kvarn, Övertorneå, ja yleisötapahtuma Alatornion kirkolla, Torniossa, jossa osa näyttelyä oli esillä tapahtumapäivänä

Kesäkuu: Tunturi-Lapin luontokeskus, Enontekiö

Heinäkuu: Gjenreisningsmuseet, Hammerfest

Elokuu: Yllästunturin luontokeskus Kellokas, Äkäslompolo

Syyskuu – tammikuun alku: Tornionlaakson museo, Tornio

Näyttelykävijöiden määrää ei rekisteröity joka paikassa, mutta esim. Hammerfestissä näyttely tavoitti 2 500 henkilöä. Enontekiöllä, Övertorneålla ja Torniossa järjestettiin näyttelyyn koululaisvierailuja, joihin osallistui noin 1 100 nuorta ja 110 opettajaa. Pellon ja Ylitornion kuntien koululaisia kävi Tornion näyttelyssä.

Työkalut matkailun sidosryhmille ja yrittäjille

Hankkeen aikana tuotettiin yli 100 sivua opastukseen soveltuvia tarinoita tutkimusryhmien matkoista mittauspisteille sekä mittauksen perusteista. Tarinat on käännetty suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Hankkeen sisällön toteutukseen osallistui 230 henkilöä eri kunnista ja organisaatioista, mm. vaikuttamalla tietosisältöihin, järjestämällä tapahtumia yhteistyössä hankkeen kanssa tai mahdollistamalla näyttelykiertueen toteutuksen. Edellisinä vuosina kerätyt tuoteideat olivat näyttelykiertueella esillä ja löytyivät hankesivuilta. Hankkeen digitaalisista ratkaisuista osa on myös mahdollista ottaa käyttöön omassa yrityksessä.

Digitaaliset ratkaisut

Hankkeen aikana tuotettiin neljä digitaalisesti vetovoimaista sovellusta. Struve 360 mahdollistaa virtuaalisen vierailun Tornionlaaksosta Hammerfestiin olevilla maailmanperintöpisteillä sekä muutamilla Suomen puolen pisteillä, jotka kuvattiin pandemian alussa. Sovellus vaatii pelikoneen ja virtuaalilasit, ja tullaan julkaisemaan myös Steam-ympäristössä. Sovellus on osa Tornionlaakson museon pysyvää näyttelyä, ja löytyy myös Haaparannan kirjastosta. Alatornion kirkon 3D ympäristöön pääsee myös virtuaalilasiensa avulla kuuntelemaan Struven kertomuksia mittausketjusta ja tähtien tutkimisesta. Ympäristöön pääsee tutustumaan Lapin ammattikorkeakoulun Tornion kampuksella.

Struven infokioski toteutettiin kosketusvapaan näytönohjaimen avulla. Animoitu Struve kertoo mittauksista ja voit tutustua myös joihinkin mittauspisteistä otettuihin 360 -kuviin. Sovellus on tekstitetty suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Sovelluksen käyttöönotto-ohjeet ja tekniset vaatimukset löytyvät hankesivuilta. Steps of Struve -mobiilipeli on suunnattu nuorisolle, ja siinä seikkaillaan Struven ketjua pitkin Tornioista ja Haaparannalta pohjoista kohti.

Voit ladata sovelluksen sekä Google Play -kaupasta että Apple App Storesta. Android, Google Play Store:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.FrostBit.StepsOfStruve&hl=fi>

iOS, Apple App Store: <https://apps.apple.com/fi/app/steps-of-stuve/id1613711242>

My Story – Minun tarinani Revontulentien varrella

Projektin tarkoitus on tukea ja osaamista Revontulentien varrella toimivien (matkailu)yritysten digitaaliseen tarinankerrontaan hyödyntämällä paikalliseen kulttuuriin liittyviä tarinoita. Hanke tukee myös kuntien matkailun markkinointia yhteisen Tornionjokilaakson ja Revontulentien tarinan ja brändin rakentamisessa (esim. Visiotyö: Turun yliopisto, Tulevaisuuden tutkimuslaitos). Koko hankkeen idea palvelee alueen kestäväää kehitystä, sillä yhtenä tavoitteena on säilyttää ja ylläpitää alueen kulttuuriperintöä. Hankkeen tavoitteena on luoda, kerätä ja jakaa tarinoita alueen kulttuurista ja perinteistä.

Hyödynsaajat ovat matkailun parissa toimivat pienyrittäjät Revontulentien varrelta. Muita kohderyhmiä ovat mm. alueen kunnat ja matkailun parissa toimivat järjestöt / yhdistykset. Projektipartnereita ovat Lapin AMK (FI), Turun Yliopisto tulevaisuudentutkimuslaitos (FI), Pellon kehitys Oy (FI) ja Halti Business Garden (NO). EU-budjetti on 524 622 EUR ja Norjan budjetti on 303 000 EUR. Tornionlaakson neuvoston rahoitus on 5 000 EUR. Hankeaika: 1.2.2020 – 30.9.2022.

Webinaarit ja työpajat

Hanke on järjestänyt 10 webinaaria ja neljä työpajaa. Webinaareihin on osallistunut 330 henkilöä, joista 214 naisia ja 89 miehiä. Työpajoihin on osallistunut 35 yrittäjää.

Tavoitteet

1. Tukea yrityksiä ja muita matkailualan sidosryhmiä oman liiketoiminnan / markkinoinnin kehittämisessä. Hanke on järjestänyt neljä työpajaa ja 10 webinaaria tukiohjelman osana. Kuusi yritystarinaa on julkaisu OurStories verkkosivuilla Portrait -kategorian alla. Webinaaritallenteet ovat saatavilla hankkeen Youtube -kanavassa <https://www.youtube.com/playlist?list=PL0Cx0y0e1rMuiMvvhNMr1YLo20b5iNZ48>
2. Testata ja kehittää uudenlaisia digitaalisia sisältöjä ja markkinointiratkaisuja Revontulentie alueelle (pilotit). Hanke on tuottanut 11 digipilottia, joista 8 on koottu ja julkaistu hankkeen digitaalisessa käsikirjassa. Digipiloteissa esitetyt teknologiat ovat mm. eye-tracking, 360 näkymä, mobiilisovellus, virtuaalinen showroom <https://visit.virtualartgallery.com/mystory/> .
3. Hanke on tuottanut digitaalinen käsikirja Business storytelling from A to Z: best practices on how to use storytelling as a marketing tool <https://tietojenkasittely.lapinamk.fi/MyStory/index.html> Käsikirjaan koottiin tutkittua tietoa parhaista käytännöistä ja konkreettisista tarinankerronnan digi-ratkaisuista.
4. Revontulentien yhteisen tarinan ja brändin rakentaminen (visiotyö). Hanke on toteuttanut visiotyön, jonka tulokset ovat visualisoitu ja julkaistu NOR https://issuu.com/lapinamk/docs/nordlysveiens_visjon_2030 FIN https://issuu.com/lapinamk/docs/revontulentien_visio_2030 SWE https://issuu.com/lapinamk/docs/norrskensvagens_visjon_2030

Original Lapland

Tällä hankkeella muodostettiin Tornionlaakson matkailualueella (eli Leader Outokaira Tuottamhan Ry:n, Leader Tunturi-Lappi Ry:n ja Leader Tornedalen 2020 yhdistyksen toiminta-alue) toimivien pienten matkailuyritysten ympärille ja tueksi laatubrändi sekä verkosto nimeltä Original Lapland.

Original Lapland on alueen johtavien matkailuyritysten yhteinen tahdonilmaus siitä, mihin suuntaan alueen matkailumarkkinoinnin tulee kehittyä. Original Laplandin tahtotila ja tavoite on kehittyä väylänvarmtta yhdistäväksi matkailun alueorganisaatioksi rajan molemmin puolin, vastata alueen yhteisestä matkailumarkkinoinnista ja originallapland.com -verkkosivuston kehittämisestä sekä osallistua alueen matkailuyritysten digitaalisen ostettavuuden kehittämiseen.

Hanke oli Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittama, hanketta hallinnoi Outokaira tuottamhan ry. Kokonaiskustannukset 325 000 EUR, josta EAKR tuen osuus 80 % eli 260 000 EUR (lopun Outokairan Leader-kuntaraha, Tornionlaakson neuvoston osuus 10 000 EUR ja yksityistä rahoitusta). Hankkeen toteutusaika: 27.10.2020-31.3.2023 (aktiivinen toiminta-aika oli 4.1.2021-31.12.2022).

Tavoitteet

Hankkeen tarkoituksena oli edistää ja tukea yritysten sopeutumista koronan jälkeiseen markkinaan, kasvua ja kansainvälistymistä, parantaa yritysten välistä yhteistyötä sekä lisätä alueen matkailupalveluiden ja matkailupalveluita tukevien palveluiden (esim. käsityö ja luonnontuotteet) vetovoimaisuutta ja tunnettavuutta yhteisen vahvan Original Lapland brändin avulla.

Tulokset

Vuosien 2021–2022 aikana hankkeessa on rakennettu yhdessä mukana olevien yritysten kanssa Original Lapland -brändille laatukriteeristö, vastuullisuuslupaus, brändikäsikirja, visuaalinen ilme, uudet nettisivut, somekanavat, viestintäsuunnitelma sekä toimintamalli, joita on hyödynnetty jo hankkeen aikana ja hyödynnetään jatkossa kaikessa kaupallisessa viestinnässä viennin, kasvun ja kansainvälistymisen tukemiseksi. Toimenpiteinä ovat olleet erilaiset työpajat verkossa ja livenä, kyselyt sekä haastattelut. Mukana hankkeessa oli kaikkiaan 37 yritystä ja 2 yhdistystä.

Vaikuttavuuskyselyn tulosten mukaan Original Lapland -matkailualueen yhteinen brändi sekä yritysten välinen yhteistyö on auttanut yrityksiä sopeutumaan koronan jälkeiseen markkinatilanteeseen. Alueen yritykset kokevat olevansa osa Original Laplandia ja tekevät enemmän yhteistyötä keskenään. Parillakymmenellä (18) yrityksellä oli syntynyt uutta yhteistyötä keskenään, joista kolmella kansainvälistä yhteistyötä. Hankkeessa mukana olleista 11 yritystä oli tehnyt uusia kansainvälisen myynnin/markkinoinnin avauksia uudella markkina-alueella. 11 yrityksen liikevaihto oli kasvanut hieman tai merkittävästi. Kahdeksan yritystä oli palkannut lisää työntekijöitä.

Yhteisen alueorganisaation reunaehdot on selvitetty, minkä pohjalta Original Lapland ry lähtee nyt jatkamaan toimintaa verkoston laajentamiseksi ja juurruttamiseksi.

TALOUS

Vuoden 2022 tulos oli -1 112 072 (181 040) kruunua. Oma pääoma 31.12.2022 oli 1 378 855 (2 490 926) kruunua. Edellisen vuoden luvut ovat sulkeissa.

Vuoden 2022 budjettiin on kirjattu tietoinen noin 670 000 kruunun alijäämä, joka varattiin konsultti- ja palkkakustannuksiin. Vuoden 2022 talousarvioon suunniteltu alijäämä vähensi toimintavuosien 2020 (315 818 kruunun) ja 2021 (181 040 kruunun) ylijäämäistä tulosta. Alijäämän kasvaminen suunniteltua suuremmaksi johtui kirjanpito-, kokous- ja konferenssikulujen lisääntymisestä. Toiminnanjohtaja on huomionut useamman työntekijän ja uuden palkkiosäännön johdosta nousevat hallintokulut. Raja-alueiden foorumin järjestämisestä ensimmäistä kertaa päätettiin keväällä 2022 eikä tapahtuma siten ollut mukana budjetissa.

Hallitus ja toiminnanjohtaja katsovat Tornionlaakson neuvoston taloudellisen tilanteen seuraavan Tornionlaakson neuvoston vuosikokouksessaan 9. kesäkuuta 2021 hyväksymää talouden toimintasuunnitelmaa. Toimintasuunnitelman mukaan oman pääoman tulee olla noin 1 100 0000 kruunua tammikuussa 2024. Vuonna 2024 on aika arvioida toimintaa ja päättää uudesta talouden toimintasuunnitelmasta.

TULOSLASKELMA

Tornionlaakson neuvoston taloudellinen tulos sekä tila ilmenevät seuraavista tulos- ja taselaskelmista, sekä tilinpäätöskommenteista:

Tulos			
Summat kruunuina	Kom	2022	2021
Toiminnan tulot	1	2 599 204	1 937 226
Toiminnan kulut	2	-3 710 535	-1 756 891
Toiminnan nettokulut		-1 111 331	180 335
Rahoitustulot	3	12 089	5 704
Korkomenot	4	-12 830	-4 998
Rahoitustuotto		-741	706
Tulos rahoituserien jälkeen		-1 112 072	181 040
Vuoden tulos		-1 112 072	181 040

Tase

Summat kruunuina	Kom	2022-12-31	2021-12-31
VASTAAVAA			
Käyttöomaisuus			
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>			
Inventaarit	5	-	-
Käyttöomaisuus yhteensä		-	-
Lyhytaikaiset varat			
Lyhytaikaiset saamiset	6	370 158	93 797
Lyhytaikaiset sijoitukset	7	723 425	723 425
Kassa ja pankki	8	786 668	2 109 936
Lyhytaikaiset varat yhteensä		1 880 251	2 927 158
VASTAAVAA YHTEENSÄ		1 880 251	2 927 158
VASTATTAVAA			
(Oma pääoma ja velat)			
<i>Oma pääoma</i>			
Tasapainoitettut ylijäämät	9	2 490 927	2 309 886
Vuoden tulos		-1 112 072	181 040
Oma pääoma yhteensä		1 378 855	2 490 926
<i>Velat</i>			
Lyhytaikaiset velat	10	501 396	436 232
Velat yhteensä		501 396	436 232
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		1 880 251	2 927 158

Kirjanpitoperiaatteet ja tilinpäätöskommentit

Summat kruunuina jos ei toisin ilmoiteta

Yleiset tilinpitoperiaatteet

Tornionlaakson Neuvosto on kuntayhtymä ja sen on siten seurattava kunnallislaisissa määrättyä tilinpitolakia (2018:597).

Arviointiperusteet ym.

Vastaavat on laskettu hankinta-arvoonsa, ellei muuta ole mainittu alla.

Tulojen tilitys

Saadut jäsenmaksut, kansallinen rahoitus ja EU-tuet tilitetään ajalle jolloin ne on saatu kustannuksia vastaten.

Saatavat

Tulot on yksilöllisen erittelyn perusteella merkitty saatavaksi merkityllä erällä.

Saatavat ja velat ulkomaan valuutassa

Saatavat ja velat ulkomaan valuutassa on laskettu tasepäivän kurssin mukaan.

Käyttöomaisuuden poistoperiaatteet

Suunnitellut poistot perustuvat alkuperäisiin hankinta-arvoihin ja hankinnan laskettuun elinikään. Arvonvähennykset tehdään pysyvien arvonalennusten yhteydessä.

Seuraavaia poistoajoja käytetään:

Aineelliset hyödykkeet

Inventaarit

3 ja 5 vuotta

Lyhytaikaiset sijoitukset

Lyhytaikaisetsijoitukset arvioidaan vuosittilityslain mukaisesti alhaisimman hankinta-arvon mukaan sekä todellisen arvon mukaan.

Kom 1	Toiminnan tuotot	2022	2021
Jäsenmaksut		1 289 904	1 238 689
Pohjoismaiden Ministerineuvoston projektirahoitus		837 513	693 753
Julkinen rahoitus tai vastaava		250 000	0
Muu rahoitus		204 222	0
Valuuttakurssin vaikutukset		4 784	4 784
		<u>2 599 204</u>	<u>1 937 226</u>

Jäsenmaksut jaettuna jäsenkunnittain

Enontekiö		58 558	57 587
Haparanda		137 754	144 762
Kolari		82 546	79 244
Kiruna		63 412	67 548
Kaivuono		57 736	61 192
Yykeä		65 186	0
Muonio		64 105	62 661
Raisi		86 856	91 816
Pajala		99 120	104 888
Pello		75 500	74 149
Omasvuono		55 174	58 536
Tornio		281 287	270 630
Ylitornio		82 139	80 028
Övertorneå		80 531	85 648
		<u>1 289 904</u>	<u>1 238 689</u>

Kom 2	Toiminnan kulut	2022	2021
Henkilöstökulut		-1 742 077	-955 585
Materiaali ja ulkopuoliset palvelut		-1 427 171	-288 764
Muut ulkopuoliset kustannukset		-541 287	-512 542
		<u>-3 710 535</u>	<u>-1 756 891</u>

Kom 3	Rahoitustulot	2022	2021
Korkotulot		27	388
Valuuttakurssivoitto		12 062	5 316
		<u>12 089</u>	<u>5 704</u>

Kom 4	Rahoituskulut	2022	2021
Korkomenot		-370	-317
Muut rahoituskulut		-12 460	-4 681
		<u>-12 830</u>	<u>-4 998</u>

Kom 5	Inventaarit	2022	2021
<i>Hankinta-arvot yhteensä</i>			
	Vuoden alussa	106 850	106 850
	Utrangeringar	-106 850	-
	Vuoden lopussa	-	-
		-	106 850
<i>Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä</i>			
	Vuoden alussa	-106 850	-106 850
	Återförda avskrivningar på utrangeringar	106 850	
	Vuoden lopussa	-	-106 850
	Poistosuunnitelman mukainen jäljellä oleva arvo vuoden lopussa	-	-
Kom 6	Lyhytaikaiset saamiset	2022	2021
	Asiakassaamiset	1 931	-
	Muut saamiset	359 077	75 576
	Ennakkomaksut	9 150	18 221
		370 158	93 797
Kom 7	Lyhytaikaiset sijoitukset	<i>Kirjanpidollinen arvo</i>	<i>Markkina-arvo</i>
	Korkoa tuottavat arvopaperit	723 425	723 425
Kom 8	Kassa ja pankki	2022	2021
	Pankkitili	786 668	2 109 936
		786 668	2 109 936
Kom 9	Oma pääoma	<i>Tulos</i>	
	Tase edellisvuoden päättyessä		2 490 927
	Vuoden tulos		-1 112 072
	Vuoden lopussa		1 378 855
Kom 10	Lyhytaikaiset velat	2022	2021
	Hankintavelat	91 427	45 459
	Muut velat	117 283	106 568
	Kertyneet henkilöstövelat	200 024	185 001
	Muut siirtovelat	92 662	99 204
		501 396	436 232

2023-

Eero Ylitalo
Hallituksen puheenjohtaja
Pellon kunta

Tuula Ajanki
Toiminnanjohtaja

Sampo Kangastalo
Tornion kaupunki

Bengt Westman
Haaparannan kunta

Maija Pihlajamäki
Ylitornion kunta

Tomas Mörtberg
Övertorneån kunta

Hannu Haapala
Kolarin kunta

Peter Ericsson
Pajalan kunta

Laura Enbuska-Mäki
Muonion kunta

Ann-Kristin Nilsson
Kiirunan kunta

Samuli Mikkola
Enontekiön kunta

Geir Varvik
Omasvuonon (Storfjordin)
kunta

Bernt Eirik Isaksen Lyngstad
Kaivuonon (Kåfjordin) kunta

Hilde Nyvoll
Raisin (Nordreisan) kunta

Dan Håvard Johnsen
Yykeän (Lyngenin) kunta

Roland Kemppainen
Tornionlaakson neuvoston
puheenjohtaja

Olli Rainio
Tornion kaupunki

Tilintarkastuskertomus on annettu 2023-

Camilla Körkkö
Auktorisoitu tilintarkastaja

Juho Rautio
Auktorisoitu tilintarkastaja,
CGR